

Angående behovet av att utveckla förvaltningen av de gemensamma betesrättigheterna

De gemensamma betesrättigheterna utgör en avgörande förutsättning för fäbodbrukets traditionella djurhållning och betesdrift. Frågan om de gemensamma betesrättigheterna, ”mulbetesrätten”, har också i alla tider uppmärksammats och diskuterats bland fäbodbrukarna som en gemensam och grundläggande intressefråga. Det har också diskuterats bland andra parter och med tiden, med större avstånd till det äldre brukarsamhället och med framväxten av andra perspektiv, har betesrättigheterna någon gång även ifrågasatts.

Vi kan konstatera att det i äldre tider var en central angelägenhet för samhället att vårda betesresurserna i skog och fjäll och att hantera de gemensamma betesrättigheterna framsynt och balanserat gentemot berörda parter och intressen. De gemensamma betesrättigheterna utgör också idag och inför framtiden fortsatt en gemensam och grundläggande intressefråga för fäbodbrukets och fäbodkulturens framtid; Som lokalt brukarsamhälle; För förvaltningen av traditionell kunskap; För att vidmakthålla sedvanebruk utifrån urminnes hävd.

Under fjolåret lyftes åter dessa frågor fram och behandlades inom fäbodrörelsen. Vid Fäbodriksdagen i Klövsjö, diskuterades mulbetesrätten och togs ett beslut om att tillsätta en arbetsgrupp för att arbeta vidare med kunskapsfrågorna kring mulbetesrätt och gemensamt bete, mm. Syftet var att ta fram ett kunskapsunderlag och förankra ett fortsatt agerande. Arbetsgruppen verkade intensivt under vintern och våren och levererade i början av sommaren ett bra kunskapsmaterial i form av en sammanfattande informationsbroschyr under rubriken ”Fäbodbruk med Mul- och klövbete. Urminnes hävd. Sedvana” I denna broschyr redogörs nu mycket översiktligt för de grundläggande hållpunkterna för de gemensamma betesrättigheterna för fäbodbrukarna. F ö gäller detta principiellt även för övriga betesbrukare med motsvarande grunder i lokalsamhället, som traditionella skogsjordbruk och fjälljordbruk.

Det kunskapsmaterial som redovisas i broschyren är bra som en grundläggande översikt, det ger fäbodbrukarna och oss i fäbodrörelsen några hållpunkter för att hävda de gemensamma betesrättigheterna. Det övergripande perspektivet innebär dock samtidigt att mycket av information utifrån regionala och lokala förutsättningar, historiska grunder och sedvänjor utelämnas. Det innebär därmed också att det saknas mer konkreta och hållpunkter för hur de gemensamma betesrättigheterna lämpligen ska hanteras och förvaltas som en gemensam angelägenhet i lokalsamhället. Det är därför vår mening att det inledda arbetet kring de gemensamma betesrättigheterna behöver fortsätta och fördjupas för att också behandla och hantera regionala och lokala förutsättningar, historiska och rättsliga grunder och sedvänjor för en framtida förvaltning av de gemensamma betesrättigheterna utifrån tradition och urminnes hävd.

Förslag till Fäbodriksdagen 2021.

Att Fäbodriksdagen behandlar och diskuterar denna frågeställning och ger i uppdrag att tillsätta en arbetsgrupp inom fäbodrörelsen för ett fortsatt och fördjupande arbete med fokus på att behandla och hantera regionala och lokala förutsättningar, historiska och rättsliga grunder och sedvänjor för en förvaltning av de gemensamma betesrättigheterna utifrån tradition och urminnes hävd. Vi föreslår vidare att detta fördjupande arbete även nu involverar Jämtland Härjedalen Fäbodförening som utgångspunkt och exempel för att utveckla formerna för förvaltningen av de gemensamma betesrättigheterna.

2021-09-22

Inga Lis Bromée, Klövsjö
Kristian Olofsson, Sälen